

Posudek vedoucí práce na diplomovou práci Bc. Dominiky Pivkové

Způsoby oslovení na území Latinské Ameriky

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2021, 120 stran)

Diplomová práce Dominiky Pivkové se zabývá aktuální problematikou oslovení na území Latinské Ameriky. Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou, která zahrnuje korpusový výzkum a výzkum formou dotazníkového šetření.

Co se týká teoretické části, nelze diplomantce upřít, že k tématu prostudovala řadu zdrojů. Na jednu stranu je takový přístup na magisterském stupni žádoucí, ovšem za předpokladu, že diplomant zvládne na získaná data nahlížet kriticky a s nadhledem, a vhodně je syntetizovat. To se, podle mého názoru, ne úplně podařilo – informace jsou na sebe navrstveny tak, jak byly patrně podávány ve zdrojích, což vede k častému opakování již řečeného, nekoherentnímu uspořádání a poněkud obtížné orientaci ve struktuře této části. Na všechny tyto nedostatky, stejně jako některé zbytečné chyby – např. str. 20 *kanárské ostrovy*, jsem diplomantku upozorňovala během pravidelných konzultací. Je škoda, že se jí je nepodařilo zapracovat do finální verze své práce. Jako příklad ne úplně promyšlené strukturace textu uvádím kap. 5, kde diplomantka kombinuje faktické informace o rozšíření různých způsobů oslovení napříč celým hispanofonním světem, získané z celkem čtyř zdrojů, které se až na malé detaily navzájem prolínají a shodují. Jako další příklad mohu uvést např. komentování jevu *voseo reverencial* (na str. 32 patrně chybně označeno *referencial*), jež je „nakousáváno“ celkem na třech místech: str. 20, 32 a 42. Nebylo by postačující se omezit zejména na oslovení v oblasti, kterou následně volí pro svůj výzkum – Laplatské státy, a/nebo na dva až tři zdroje? Některá okrajovější témata, která pro cíle této práce nejsou ani zásadními, by zase pro lepší pochopení vyžadovaly hlubší objasnění – např. str. 20 a problematika *vosotros coloquial*. Pro ilustraci uvádím část nesrozumitelně formulované definice: [...] *Coloquial je původní osobní zájmeno, které tvoří dvojici oslovení plurálu spolu s Vuestras Mercedes/Ustedes [...]*“.

Hlavním přínosem části teoretické tak je, že se diplomantce podařilo v hrubých obrysech poukázat na některé aspekty obsáhlého tématu, jímž je oslovení v hispanofonním světě.

V praktické části se diplomantka zabývá otázkou oslovení na vybraném území Latinské Ameriky. Svoji pozornost obrací na frekvenci tzv. zájmenného a slovesného *vosea*, jimiž rozumí užívání zájmena *vos* při oslovení (zájmenné *voseo*) a užívání zvláštních morfologických koncovek v určitých osobách, časech a způsobech při oslovení (slovesné *voseo*). Tato část je rozdělena na dva celky.

Prvním z nich je korpusová analýza, kde pracuje s korpusovými daty mluveného jazyka ze 3 států – Argentina, Paraguay a Uruguay. Pracuje s korpusem CREA, tedy s daty z let 1975 – 2004. Vzhledem k tomu, že počet nalezených výskytů hledaného jevu nebyl pro některé státy vysoký – např. Uruguay 3

příklady – nabízí se otázka, proč svůj výzkum nerozšířila o aktuálnější data z korpusu CORPES XXI, příp. proč se nesoustředila na oblasti, z nichž byl dat dostatek – např. Costa Rica? V této části si diplomantka klade mimo jiné otázku, zda je užívání zájmena *vos* v daném regionu vždy spojeno se změnou morfologie sloves, dále, zda je tato změna pozorovatelná u všech sloves a ve všech slovesných časech. Tyto otázky jsou naprosto relevantní a nemám k nim žádné výhrady. Výhrady však mám k prezentaci některých částí, která je chaotická – zejména str. 67–68, místy „pokulhává“ i jazykové vyjadřování: např. časté opakování slova „fakt(a)“; či překlepy – str. 62 *kterýh*, str. 72 – *věte*. Obtížná je i identifikace komentovaných jevů ve větách, které jsou číslovány nepromyšleně a není jasné, k jaké větě patří jaký komentář. To velmi snižuje celkový dojem z poctivé snahy o analýzu jazykového vzorku dat. Podotýkám, že k tomu, aby bylo možno na základě této části vyvozovat nějaké plnohodnotné závěry, by bylo třeba jít více do hloubky a lépe propracovat metodologii pro práci se vzorkem dat. Celkový dojem z této části je spíše rozpačitý. Pro účely obhajoby bych diplomantku ještě poprosila o vysvětlení tvrzení na str. 65 (data k Paraguayi), kde uvádí, že „[...] všechna slovesa byla zastoupena v 10 případech z celkem 156 jako podmět ve větě“.

Poslední částí této diplomové práce je analýza provedená mezi rodilými mluvčími vybraného hispanofonního areálu. Z pozice školitelky bych chtěla připomenout, že původním záměrem bylo provést tento výzkum *in situ*, k čemuž však z epidemických důvodů nemohlo dojít. Diplomantka se proto rozhodla tuto analýzu provést prostřednictvím dotazníku rozeslaného přes Internet. Hned v úvodu bych chtěla zmínit, že tuto část považuji za nejzdařilejší výstup celé práce, mající rozhodující a podstatný vliv na mé celkové hodnocení tohoto diplomního úkolu. Diplomantka pracuje s reprezentativními a autentickým vzorkem dat pořízeným od rodilých mluvčích z města Buenos Aires a jeho okolí. Nebudu zde detailně vypisovat závěry, ke kterým došla, protože předpokládám, že budou představeny během obhajoby. Pouze bych chtěla uvést, že tato část obsahuje velmi zajímavé postřehy ke studované problematice – viz např. str 79-80, o situacích, které u mluvčích z dané oblasti aktivují či motivují užívání *vosea*. Jsem přesvědčena, že na tento dotazníkový výzkum by bylo možno v budoucnu navázat v další práci, čímž lze tuto část označit za cenný příspěvek do oslovování ve španělštině. Drobnou poznámku mám jen k užívání adjektiva *rioplatenský* – str. 90, které bych navrhla nahrazovat v češtině zavedeným a známějším *laplatský*.

Závěr: Závěrem konstatuji, že diplomovou práci **Bc. Dominiky Pivkové** i přes uvedené připomínky doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím ještě jako **velmi dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.